

สารบัญ

ตำนานสิบห้าราชวงศ์ ผูกที่ 1	1
บทไหว้ครูตามธรรมเนียมโบราณ	1
ลำดับกษัตริย์แต่สมันตราจนถึงสิหัตถธราช	1
อุบัติกาลแห่งพระโคตมพุทธเจ้า	4
พระนางจามเทวี มาปกครองเมืองลำพูน	5
อิทธิราชจุติมาอุบัติเพื่อปกครองล้านนา	5
กำเนิดพระยาลวจักรราชที่ค้อยดุง	6
พระโอรสของพระยาลวจักรราช	6
เริ่มลำดับรัชกาลหรือราชวงศ์ตามตำนาน	8
สงครามระหว่างพระยาเจืองกับแก้ว	11
พระยาเจืองกระทำอัตวินิบาตกรรม	12
พระนางเทพคำข้ายประสูติมังรายราชกุมาร	13
เหตุการณ์สำคัญสมัยพระยามังราย	13
พระยามังรายอยากได้เมืองหริภุญชัย	15
อ้ายฟ้าเล่ากลอุบายที่จะตีเอาหริภุญชัย	16
พระยามังรายทรงทำตามอ้ายฟ้ากราบทูล	16
พระยามังรายอุบายให้กำจัดขุนเครื่องที่คิดชิงเมือง	17
พระยาแก้วถวายน้ำมูรธาภิเษกพระยามังราย	18
พระยามังรายยกทัพจะไปตีเมืองพะเยา	19
พระยาร่วงกระทำมิจนาจารกับนางอ้าวเชียงแสน	19
พระยาร่วงจำแลงกายหลบหนีการจับกุม	20
พระยาร่วงถูกจับได้ในที่สุด	20
พระยาจำเมืองเชิญพระยามังรายมาตัดสิน	21
ตำนานสิบห้าราชวงศ์ ผูกที่ 2	
พระยามังรายยกทัพไปตีหริภุญชัย	23
พระยาฮีบากแล้วพระยามังราย	23
พระยาฮีบาหนีศึกไปนครเขลางค์	23
พระยามังรายได้เมืองลำพูน	24

พระยามังรายตั้งเวียงกุมกาม	25
พระยามังรายยกกรีพลไปเมืองหงสาวดี	25
พระยามังรายได้พระราชธิดาพระยาหงสาวดี	26
พระยามังรายใช้ช่างไม้แสดงทักษะงานไม้	27
พระยามังรายเสด็จไปอังวะ	29
พระยาอังวะประทานหมูช่างแก่พระยามังราย	29
พระยามังรายสร้างพระเจดีย์วัดกานโถม	30
พระยามังรายทรงอุทิศที่นาและสร้างวัด	30
พระยามังรายเชิญพระสหายมาช่วยวางผังเมือง	33
ลักษณะชัยมงคล 7 อย่างของที่ตั้งนครเชียงใหม่	34
พระยามังรายสร้างเมืองเชียงใหม่	35
พระยามังรายขอทหารเชียงรายมาช่วย	36
พระยามังรายตรีศแผนยุทธศาสตร์แก่ขุนคราม	37
ขุนครามยกพลมาป้องกันด้านเวียงกุมกาม	37
เมืองฝางเมืองเชิงอาสาามาช่วยรบ	38

ตำนานสิบห้าราชวงศ์ ผูกที่ 3

ขุนครามชนช้างชนะพระยาเบิก	43
พระยามังรายตั้งขุนครามเป็นพระยาไชยเสนา	44
บทบาทโอรสพระยามังราย	45
พระยามังรายให้ขุนเครือหนีไปอยู่เมืองกองไต	45
พระยามังรายสวรรคตด้วยอัสนีบาต	47
ท้าวแสนภูขึ้นครองราชย์แทน	47
ขุนเครือยกกรีพลมาชิงเมืองเชียงใหม่	47
พระเจ้าแสนภูหนีไปเชียงราย	48
พระยาไชยสงครามให้ท้าวหน้าท่อมไปจับขุนเครือ	48
พระยาไชยสงครามให้ท้าวหน้าท่อมครองเชียงใหม่	49
ท้าวหน้าท่อมถูกลอดและถูกส่งไปอยู่เขมรรัฐ	49
ท้าวแสนภูครองเชียงใหม่ครั้งที่ 2	50
พระยาแสนภูให้ท้าวคำฟูครองเชียงใหม่	50
พระยาแสนภูหนีไปสร้างเมืองเชียงแสน	51

พระยาแสนภูสร้างกลอง 3 ลูก	51
พระยาแสนภูประจวบและสวรรคต	52
พระยาคำฟูไปรบเมืองพะเยา	52
พระยาคำฟูกับสหหารัก	53
พระยาคำฟูผิดคำสาบานถูกเงือกกิน	54
ท้าวผายุขึ้นครองเมืองเชียงใหม่	55
ท้าวท่อนาขึ้นครองเมืองเชียงใหม่	56
ท้าวมหาพรหมมาชิงหลานกินเมือง	56
ท้าวแสนเมืองมาขึ้นครองราชย์	57
ได้นิมิตให้สร้างพระเจดีย์หลวง	58
พระยาสามฝั่งแกนขึ้นครองราชย์	60
ท้าวยี่กุมกามคิดชิงน้องครองเมือง	60
ท้าวติโลกรขึ้นครองเชียงใหม่	61
แสนขานคิดแย่งราชสมบัติ	61
ตำนานสิบห้าราชวงศ์ ผูกที่ 4	65
พระยาฮ่อยกทัพมาทวงค่าส่วย	65
โหรทำนายว่าชะตาเมืองเชียงใหม่ขาด	65
ทำพิธีสืบชะตาต่ออายุเมือง	66
โอรสพระยาสามประยาฝั่งแกน	67
เรื่องพระยาอุทิสเสถียรกับพระบรมไตรโลก	72
พระเจ้าติโลกราชยกทัพไปเชียงรุ่ง	73
เชียงใหม่กับอยุธยาต่างส่งจารบุรุษสืบความลับกัน	73
พระยาติโลกราชเตรียมรบพระบรมไตรโลกนาถ	75
พระบรมราชชายกทัพมาตีเมืองเหนือ	77
พระยาชะเลียงมาสวามิภักดิ์ต่อเชียงใหม่	79
พระบรมไตรโลกนาถขอเป็นไมตรีต่อเชียงใหม่	79
ตำนานสิบห้าราชวงศ์ ผูกที่ 5	81
จ้างพระพม่ากระทำพิธีข่มชะตาเมืองเชียงใหม่	81
พระยาติโลกราชให้เจ้าหน้าที่ไปถามพระพม่า	82

พระพม่าแนะนำพิธีกรรมที่จะทำให้เชียงใหม่แพ้	82
พระยาดีโลกราชเลื่อมใสวิธีการพระพม่า	83
เหตุร้ายเกิดขึ้นหลังจากปฏิบัติตามพระพม่า	83
กรุงศรีอยุธยาฟื้นฟูสัมพันธไมตรีกับเชียงใหม่	94
เจ้าเปิงท้าวสิงหนครฟ้าหงสาขอเจริญสัมพันธไมตรี	101
เจ้าเปิงท้าวสิงหนครฟ้าหงสาตั้งพระแม่กุครองเชียงใหม่	103
พระเจ้าแม่กุเป็นกบฏต่อพม่า	105
ตำนานสิบห้าราชวงศ์ ผูกที่ 6	109
การรบพุ่งและการปกครองสมัยพม่า	109
การกำจัดคนพม่าและมอญ	112
ตระกูลลูกเจ้าฟ้าหลวงชายแก้ว	117
นายทิพย์จักรรบกับท้าวมหายศที่วัดพระธาตุลำปางหลวง	118
อภิเษกนายทิพย์จักรเป็นพระยาสุวละลือไชย	119
ชาวลำพูนคิดแก้แค้นพระยาไชยสงคราม	119
การรบราฆ่าฟันกันตามเมืองต่าง ๆ	120
เจ้าฟ้าหลวงชายแก้วและบุตรธิดา	121
ทัพพม่าให้ชาวลำพูนช่วยตีอยุธยา	122
พระยาจำบ้านปลดแอกพม่า	123
เจ้าคำสมออกอุบายหลอกพม่าให้ตายใจ	124
กองทัพกรุงธนบุรียกขึ้นมาช่วย	125
เจ้ากาวิละช่วยพระบิดาออกจากที่คุมขัง	125
พระเจ้าตากสินตั้งชาวเหนือครองเมืองหลังกู้ชาติ	125
พม่ายกทัพมาตีไทยแต่ถูกตีแตกกลับไป	126
พม่ายกทัพมาตีเชียงใหม่อีกแต่ไม่สำเร็จ	126
ฟื้นฟูเชียงใหม่ให้เป็นเมืองสำคัญดังเดิม	127
การสู้รบกับกองกำลังพม่ายังไม่จบสิ้น	127
ฟื้นฟูเมืองลำพูนและขับไล่พม่าออกไป	128
ทหารชาวไตเข้มขึ้นสตรีและชิงเอาสิ่งของ	128
พระเจ้าตากสินลงโทษพระยาจำบ้านกับเจ้ากาวิละ	129
เจ้านายฝ่ายเหนือได้รับแต่งตั้งให้ครองเมือง	129

ตำนานสิบห้าราชวงศ์ ผูกที่ 7	131
เจ้ากาวิละยกมาตั้งเวียงป่าซาง	131
“เก็บผักใส่ซ้า เก็บข้าใส่เมือง”	132
พระคานเมงคี่แห่งอังวะยกพลสี่หมื่นมารุกราน	133
เหตุการณ์ในเมืองอังวะ	134
เจ้ากาวิละลงไปกรุงเทพมหานคร	134
รวบรวมกำลังเพื่อปลดแอกพม่า	135
พม่ายกพลมาล้อมเมืองสำคัญของล้านนา	136
โอวาทของเจ้าฟ้าหลวงชายแก้ว	137
เจ้ากาวิละยกพลไปขับไล่พม่าที่เมืองด่วน	138
ตั้งพระยาอนุชิตชลธิเป็นเจ้าเมืองตาก	139
สร้างหอและพระพุทธรูปละโว้	140
เจ้ากาวิละยกทัพไปขับไล่พม่าที่เชียงแสน	141
ย้ายเมืองหลวงจากป่าซางมาตั้งที่เชียงใหม่	141
พม่ายกทัพจากอังวะมาตีเชียงใหม่อีก	142
ตั้งชื่อเมืองใหม่และก่อรูปช้างเผือกกับราชสีห์	143
ยกกองทัพไปปราบปรามหัวเมืองในรัฐเชียงตุง	144
เจ้าเมืองอังวะส่งกองทัพมารุกรานอีก	145
ราชาจอมหงส์ขอเป็นไมตรีกับเชียงใหม่	145
เชียงใหม่ไม่เชื่อคำขอเป็นไมตรีของราชาจอมหงส์	146
เจ้ากาวิละเข้าเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินสยาม	147
เดินทางกลับเชียงใหม่หลังจากได้รับฐานันดรศักดิ์	148
ยกกำลังทหารไปตีเชียงแสน	149
เจ้ามหาอุปราชวังหน้าลงไปกรุงเทพฯ	149
เจ้ามหาอุปราชยกกองทัพไปตีเชียงแสน	150
เรื่องราวเกี่ยวกับเมืองเชียงตุง	151
เจ้ามหาอุปราชและคณะลงไปกรุงเทพฯ	152
ยกกองกำลังไปตีหัวเมืองในสิบสองปีนนา	153
เจ้าเมืองในสิบสองปีนนายอมอ่อนน้อม	155
เจ้านายฝ่ายเหนือลงไปเฝ้าพระเจ้าแผ่นดินสยาม	157
พระเจ้าแผ่นดินสยามประทานเครื่องสูง	157

จัดพิธีทำบุญสืบชะตาเมืองลำพูน	158
พิธีสถาปนาสมเด็จพระสังฆราชและสังฆนายก	159
ศัพทานุกรม	161
บรรณานุกรม	179